

fet extraordinari de venir d'un NP germànic. Potser estem davant del cas d'un NL idèntic al NP mateix, que com a nom germànic és declinava en -AN. Tal com *Taialà* i *Tezilà* de THIUDILAN (Aebischer, *Top.*, s.v. *Guixà* de WITIZAN (Aeb., *Top.* 220), *Adilane* 5 (Aeb., 181), riu *Fafilans* (Aeb. 217).

Aquí es tractaria, però, d'un femení, el de LEUTHARI (que tenim en femení LEUTHARIA en el doc. de 1371) declinat germànicament LEUTHARIAN; NL comparable, doncs, al nom del poble rossellonès 10 *Rigardà* < RIGGARDÁN, cas compl. del femení RIGGARDIS (V. aquest article, infra). Es sabut, en efecte, que hi ha bastants noms de riu catalans, mitjans i menors, que porten un NP (germànic la majoria): *Francolí*, *Guard*, *Freser*, *Rigard*, *Ricardell*, *Gaià*, i 15 entre ells el femení *Valira*. Mentre que un riu no pot dur un nom de pagus en -IANUM.

Llitons, V. l'art. *Nitons* del *DECat.* (rectificat NEPTUNUS en el Supl.) *Llitrà*, V. *Lliterà* 20

EL LLITZE

Nom d'un dels cims més alts del Cadí. És també 25 un mas del terme de Vil·lec (Cerdanya).

PRON. MOD. *əl lĩdza*, oït per Coromines a Vil·lec (c. 1934).

DERIVATS

Llitzet, un dels cims de la serra d'Ensija. També 30 és el nom d'un mas del terme de Gósol (Berguedà).

PRON. MOD. *lĩgzət*, oït per Coromines a Bonner (c. 1934).

ETIM. El *DECat.* estableix que: «els llocs anomenats *llitze* i *llitzet* en els nostres Pirineus són indrets 35 de mineral dur, erichats de grenys i d'aparença feruginosos». Aquests noms podrien derivar d'una base fonètica *LITICE que estaria en relació amb *lit/llido*, nom pre-romà de l'allau, a causa dels grans runars i ensulsiades dels meners (*DECat.* v, 206a37-b56). 40 J.F.C.

LLÍVIA

Vila antiga de Cerdanya, 6 k. al NE. de Puigcerdà, que des del Tractat dels Pirineus, quedà com espanyola però enclavada dins la zona baratada per a França.

PRON. *lĩbĩa* (o *lĩbio*), a Puigcerdà, Casac. 1920, 50 jo he sentit allò sobretot (o bé tirant més a *lĩbjĩ*, als de parlar molt acurat), des de 1924, i en les enq. de 1935 i 1959, en els pobles veïns i a Llívia mateix (VIII, 38-41).

MENCIONS MEDIEVALS. C. 672: «castrum *Libyae*» 55 (Alart, *Géogr.Hist.* 66), en la Història de Wamba per

St. Julià arquebisbe de Toledo (*Esp.Sagr.* VI, ap. últim, n. 10) contant l'expedició contra l'alçament de Paulus, primer brot del nacionalisme catalano-occità, rebel al centralisme hispànic; 815: «--- in civitate --- *Livia* ---» (Villan. *Vi.Li.* x, 229; *Cart. Alart-Aragon* I, 12); 835: «--- *pagus Libienensis*» (comprentent-hi també la rodalia), *Cat.Car.* II, 279.23; i altres cites en la mateixa obra: 288.4 282.9, 186.5; i de la *parrochia Livia* 284.18 i 285.13; 836: *Livia* (Alart, *Géogr.Hist.*, 66).

839: Acta Cons. Seu d'Urg.: *Leuvia* id. a la còpia S. XII, però *Livia* en el Capbr. vulgar, ed. PPujol, n. 171; 966: *Livia* (Monsalv. I, 238); 1180-85: *Lluvia* (MiretS., *Ant.Docc.Cat.* 32). 1181: Pontius de *Livia*, baiulus Ceritanie (Font Rius *C.P.* §166); 1182: el mateix en la carta de franqueses per a Puigcerdà (id. ib. § 167); 1208: *Livia*, carta atorgada als pobladors de Llívia (id. ib. §301); 1257: carta de població (id. ib.I, §301); 1305: *Lluvia*, castlania, podium i parr. (id. ib. §68); 1359: *Livia* (*CoDoACA* XII, 85).

Ponsich (*Top.*, p. 158), hi afegeix: «*Lybiae* fines, oppidum ceretanum» en Isidorus Pacensis, del S. VIII; c. 880: *Libia*; 1035: eccl. S.M de *Livia*; 1063: pagus *Livia*; i 5 cites de *Livia* de 1102 a 1340, i alguna més de posterior.

De l'Antiguitat, la data més segura és la de *Iulia Libyca*, nom que li dona Ptolemeu, (II, §6, 69, p. 194): Othmer (*BABL* VI, 346); Alart; Fouché, *RHisp.* LXXXI, 329; i Ponsich). Però és clar que no hem de pendre seriosament aqueixa identificació ortogràfica amb el nom greco-romà de l'Àfrica o Líbia, per part d'un geògraf llunyà i tardà (S. II d.J.C.) —que ell mateix ho era d'africà; encara que d'ell copii la y algun altre erudit: res tingueren a veure aqueixos 45 africans amb Cerdanya.

Gómez Moreno aplega alguns noms ibèrics semblants en *Homen.Mz.Pi* 1925, II, 487 o 494, ço que s'encamina a idees lingüístiques més raonables; però amb un element tan breu com LIV- o LIB-, qui pot donar gaire importància demostrativa a aqueixes analogies: és només el paisatge toponímic de Cerdanya el que hi podria donar una base més ferma.

Però comencem per no estar gens segurs que el 45 nom LIVIA, -B-, ja l'haguessin trobat allí els romans, que tan sovint adornaven amb noms patricis llatins els de llurs colònies, o deformaven un nom aborigen diferent, adoptant-lo a una arrel llatina, (mudant, per. ex. *Diniu* en *Danium* > *Dènia*) o plegant-lo a llur sistema fonètic (*Bolscan* > *Osca*, *Ilersda* o *Ilzrda* > *Ilerda*); i allò altre, sobretot, era tan corrent: *Iliberis* mudat en *Helena polychne*, *Barcino*, en *Julia Faventia Barcino*, *Julia Emerita*, *Pax Augusta*. Si de la capital laietana en feren *Julia Faventia Barcino*, per què no sospitariem que de la capital ceretana en feren *Julia Livia Cere*, i que en aquest